

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016**

**FORMUŁA DO 2014
(„STARA MATURA”)**

**JĘZYK POLSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MPO-P1**

MAJ 2016

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część I

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozumienie czytanego tekstu.

Zadanie 1. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu.
---------------------------	--------------------------------------

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne wyjaśnienie.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Powinniśmy uczyć się myślenia,

- aby dobrze (skutecznie, efektywnie) posługiwać się językiem.
- aby umieć komunikować się z innymi.
- aby nie przysporzyć sobie lub innym kłopotów wynikających z błędów komunikacyjnych.
- aby zaskarbić sobie u innych dobrą opinię.
- aby nauczyć się słuchać innych.

Zadanie 2. (0–3)

Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji tekście.
---------------------------	---

Schemat punktowania

3 p. – za podanie trzech środków oraz ich przykładów.

2 p. – za podanie dwóch środków oraz ich przykładów.

1 p. – za podanie jednego środka oraz jego przykładu.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Nazwa środka stylistycznego	Przykład z tekstu
wyliczenia	<i>w domu, w pracy, na ulicy, rozkoszne gaworzenie dziecka, kłótnie w kolejkach, plotki sąsiedzkie, plakatowe hasła</i>
animizacje	<i>reklama atakująca wszystkie zmysły</i>
antonimy	<i>słowa wielkie i małe, szeptane i wykrzykiwane, wzniosłe i pospolite, słowa miłości i nienawiści</i>
metafory (hiperbole)	<i>toniemy w słowach, leniwo toczące się fale tekstów, oceany słów</i>
epitety	<i>rozkoszne, drobnymi</i>
powtórzenia (anafora)	<i>oto JA mówię, mówię, mówię, ..., oto JA piszę, piszę, piszę...</i>

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Nazywanie funkcji tekstu.
---------------------------	---------------------------

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

D.

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Odczytywanie metaforycznego znaczenia wyrazów.
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za wypisanie właściwego określenia.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

potok tekstów, gadatliwość, produktywność słowna

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji tekście.
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Autor posłużył się zwrotem *znam osoby*,

– aby ukazać, że rozważania autora są poparte obserwacją, nie są oderwaną od życia teorią.

– aby uwiarygodnić swą opinię.

– aby ukazać powszechność zjawiska.

– aby nadać akapitowi spójność (wzmocnić spójność akapitu).

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji tekście.
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch środków językowych.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna, lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

kolokwializmy, zgrubienie, wyliczenia, przekształcony frazeologizm, metafora

Uwaga:

Uznaje się podanie przykładów środków.

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu.
---------------------------	--------------------------------------

Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawne określenie dwóch sformułowań.
 1 p. – za poprawne określenie jednego sformułowania.
 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Milcząca samotność – nieuczestniczenie z własnej woli w procesie komunikowania się z innymi.

Milczące uczestnictwo – mimo milczenia aktywne uczestniczenie w komunikacji z innymi; uczestniczenie w komunikacji poprzez mowę ciała.

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu.
---------------------------	--------------------------------------

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawne dokończenie zdania.
 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Milczenie uczestniczące byłoby milczeniem doskonałym, gdyby nie wymagało użycia dodatkowych środków wyrazu takich jak np.: emotywnie wykrzyknienia, niesłowne sygnały dźwiękowe, mimika twarzy.

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Wyróżnianie w tekście związków frazeologicznych i odczytywanie ich znaczenia.
---------------------------	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za wypisanie odpowiedniego związku frazeologicznego i wyjaśnienie jego znaczenia.
 1 p. – za wypisanie odpowiedniego związku frazeologicznego lub wypisanie odpowiedniego związku frazeologicznego i błędne wyjaśnienie jego znaczenia.
 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Związek frazeologiczny – rodzą się na kamieniu.

Wyjaśnienie – pojawiają się w dużej liczbie mimo niesprzyjających warunków; występują często.

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu.
---------------------------	--------------------------------------

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.
 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Reagują niezwykle wyraziście na to, co mówi rozmówca (np. odpowiadają na dowcip śmiechem, zapisują myśli rozmówcy, mrużąc, wyrażają aprobatę dla słów mówiącego), wiernie (jak zwierciadło) oddają jego zachowania i emocje.

Uwaga:

Uznaje się również negatywną ocenę roli milczka (jako osoby nierozumiejącej rozmówcy).

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu.
---------------------------	--------------------------------------

Schemat punktowania

2 p. – za podanie dwóch argumentów.

1 p. – za podanie jednego argumentu.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Milczenie na ogół coś znaczy.

Milczenie jest jednostką komunikacji, przekazującą określoną treść.

Milczenie może zastąpić wypowiedź.

Uwaga:

Uznaje się również wypowiedzi uszczegółowione.

Zadanie 12. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu.
---------------------------	--------------------------------------

Schemat punktowania

2 p. – za sformułowanie dwóch korzyści umiejętnego milczenia i dwóch wad nadmiernego gadulstwa.

1 p. – za sformułowanie jednej korzyści umiejętnego milczenia i jednej wady nadmiernego gadulstwa albo sformułowanie dwóch korzyści umiejętnego milczenia lub dwóch wad nadmiernego gadulstwa.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna, lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi Umiejętne milczenie:

- służy skutecznemu używaniu języka
- wywołuje pozytywne reakcje ludzi
- buduje pozytywny wizerunek
- jest na ogół przekazem bogatym w treści i emocje
- jest lekarstwem (przeciwwagą) dla świata tonącego w słowach.

Nadmierne gadulstwo:

- zakłóca komunikację
- tworzy chaos
- szkodzi reputacji mówiącego
- budzi negatywne reakcje rozmówców
- jest przejawem egocentryzmu
- przyczynia się do banalizacji wypowiedzi.

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Rozpoznawanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu.
---------------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za wskazanie stylu i określenie dwóch jego właściwości.

1 p. – za wskazanie stylu bez określenia dwóch jego właściwości.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A.

Właściwości stylu, np.:

- komunikatywność
- obrazowość
- mieszanie stylów
- subiektywizm.

Część II

Tworzenie informacji.	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.
-----------------------	---

Temat 1. **Jaką rolę w życiu człowieka mogą odgrywać sny? Analizując wiersze *Do snu* Jana Kochanowskiego i *Pochwała snów* Wisławy Szymborskiej, zwróć uwagę na przedstawione w nich oczekiwania i emocje związane z marzeniami sennymi.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie tekstów, np.:

0–3

- a) liryka bezpośrednia,
- b) liryka zwrotu do adresata (*Do snu*),
- c) liryka wyznania (*Pochwała snów*),
- d) refleksje na temat snu,
- e) wiersze renesansowy i współczesny,
- f) oniryzm.

2. Rola snu, oczekiwania i emocje z nim związane w *Do snu*, np.:

0–9

- a) przygotowanie do śmierci (*który uczysz umierać człowieka*),
- b) ukazanie przyszłości (*ukazujesz smak przyszłego wieku*),
- c) odpoczynek dla ciała (*ciało, które odpoczynek woli*),
- d) poczucie duchowej wolności,
- e) uwolnienie duszy z więzów ciała (*dusza niech sobie pobuja mało*),
- f) podróżowanie do miejsc zazwyczaj niedostępnych (miejsce początku dnia i nocy, lodowe krainy, pustynie, kosmos),
- g) poznawanie praw rządzących wszechświatem (*spornym biegiem z bliska przypatrować*),
- h) wyzwalamie różnorodnych emocji,
- i) doświadczenie szczęścia,
- j) zachwyty pięknem wszechświata,
- k) uwolnienie od tęsknoty za wiecznością.
- l) uwznioślenie snu (zwroty do adresata).

3. Rola snu, oczekiwania i emocje z nim związane w *Pochwale snów*, np.: **0–9**

- a) spełnienie wszystkich marzeń (malowanie, znajomość greki),
- b) możliwość posiadania wszechstronnych talentów artystycznych,
- c) porozumiewanie się z umarłymi (*rozmawiam [...] nie tylko z żywymi*),
- d) objawienie (*słyszę głosy*),
- e) niezwykle możliwości fizyczne (fruwanie, samodzielne oddychanie pod wodą),
- f) doświadczenie zjawisk nieprawdopodobnych (*widziałam dwa słońca*),
- g) rozwikłanie zagadek świata (*udało mi się odkryć Atlantyde*),
- h) kontakt z przyrodą (*widziałam [...] pingwina*),
- i) poczucie nieśmiertelności,
- j) możliwość dokonywania wyborów (zakończenie wojny; życie w wybranej epoce),
- k) marzenie o odwracalności zdarzeń,
- l) ucieczka od rzeczywistości pełnej ograniczeń,
- m) możliwość uniknięcia zła,
- n) eksponowanie podmiotu (bezpośredniość wyznania).

4. Konteksty interpretacyjne, np.: **0–1**

- a) filozoficzne,
- b) historycznoliterackie,
- c) teoretycznoliterackie.

5. Podsumowanie **0–3****pełne**, np.: uogólnienie dotyczące trzech aspektów wskazanych w temacie; (3)**częściowe**, np.: uogólnienie dotyczące dwóch aspektów wskazanych w temacie; (2)**próba podsumowania**, np.: uogólnienie jednego istotnego aspektu wskazanego w temacie. (1)

Temat 2. Na podstawie analizy podanych fragmentów *Granicz* Zofii Nałkowskiej scharakteryzuj postawę moralną Zenona Ziembiewicza. Oceń postępowanie bohatera, wykorzystując znajomość całego utworu.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie, np.:**0–2**

- a) relacje z kobietami, z którymi Ziembiewicz był związany,
- b) Adela – starsza od Zenona, chora na gruźlicę kobieta,
- c) Elżbieta – kobieta, z którą obecnie związany jest Zenon,
- d) Justyna Bogutówna – dziewczyna, z którą Zenon zdradza Elżbietę,
- e) posługiwanie się manipulacją.

2. Postawa bohatera we fragmencie I, np.:**0–10**

- a) związek trwający kilka lat,
- b) kierowanie się wdzięcznością i odruchami współczucia (choroba Adeli),
- c) jednostronność związku – świadomość, że Adela go kocha,
- d) przyjmowanie poświęcenia umierającej Adeli,
- e) brak miłości, kierowanie się przez Zenona namiętnością,
- f) wyjazd do Polski, pozostawienie Adeli samej w obliczu nadchodzącej śmierci,
- g) ucieczka od problemów,

- h) zrzucenie opieki nad chorą na nieodpowiedzialnego przyjaciela,
- i) żal bez wyrzutów sumienia,
- j) instrumentalne potraktowanie kobiety,
- k) usprawiedliwianie się przed samym sobą,
- l) wykorzystywanie uczuciowego uzależnienia Adeli,
- m) kierowanie się źle pojętą litością.

3. Postawa bohatera we fragmencie II, np.:

0–10

- a) kontynuowanie romansu z Justyną mimo wcześniejszej deklaracji jego zakończenia,
- b) obłudne usprawiedliwianie bliskich relacji z Justyną tęsknotą za Elżbietą,
- c) cynizm,
- d) próba umniejszenia tego, co się stało – usprawiedliwianie się własną słabością,
- e) domaganie się od Elżbiety zrozumienia (*musisz zrozumieć*),
- f) próba wzbudzenia w Elżbiecie poczucia winy (*jesteś obca, jest w tobie wrogość*),
- g) próba przekonania Elżbiety, że jego relacje z Justyną nie są pospolitym romansem, lecz wynikiem splotu fatalnych okoliczności (*ale to tylko pozór jest taki. A dno jest inne*),
- h) pragnienie uzyskania przebaczenia,
- i) niedostrzeżenie we własnym postępowaniu krzywdy dwóch kobiet,
- j) pragnienie, aby Elżbieta wzięła na siebie część odpowiedzialności za jego niemoralne postępowanie,
- k) uznanie współczucia dla dziewczyny i chęci okazania jej pomocy jako dostateczny powód zabrania jej do hotelowego pokoju,
- l) nieszczerłość i szantaż uczuciowy.

4. Podsumowanie

0–3

pełne: np.: uogólnienie dotyczące postawy Zenona wobec siebie i stosunku Zenona do kobiet; ocena postępowania bohatera. (3)

częściowe: np.: uogólnienie dotyczące postawy Zenona wobec siebie i stosunku Zenona do kobiet. (2)

próba podsumowania: np.: uogólnienie dotyczące postawy Zenona wobec siebie lub stosunku Zenona do kobiet. (1)

Uwaga:

Za funkcjonalne odwołania do całości powieści należy przyznawać punkty z puli za szczególne walory pracy.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; **5 p.**
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; **3 p.**
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; **5 p.**
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; **3 p.**
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; **12 p.**
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; **9 p.**
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; **6 p.**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; **3 p.**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); **3 p.**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; **2 p.**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY **0–4**